

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ В 2026 РОЦІ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО МІСЯЧНИКА ШКІЛЬНИХ БІБЛІОТЕК

«СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА: БЕЗПЕЧНИЙ ПРОВІДНИК У СТАБІЛЬНИЙ СВІТ»

З 1 по 31 жовтня в межах Міжнародного місячника шкільних бібліотек щорічно проводиться Всеукраїнський місячник шкільних бібліотек (далі – Місячник) (наказ МОН України від 12.08.2014 № 931). У 2026 році дванадцятий Місячник відбуватиметься під гаслом **«Сучасна українська дитяча література: безпечний провідник у стабільний світ»**.

Це гасло якнайкраще підкреслює терапевтичну, виховну та стабілізуючу роль, яку відіграє книга в житті дитини, особливо в часи невизначеності, соціальних викликів та війни.

Сучасний етап розвитку української літератури для дітей якісно відрізняється від попередніх новими ідеями, проблематикою, іншим рівнем сприйняття текстів, різноманіттям тематики і жанрів. Автори пропагують загальнолюдські, національні, демократичні цінності, створюючи високохудожні твори, що написані на основі літературної традиції, використання новаторських підходів у змістовому, жанровому, стильовому, образному і наративному планах. Сучасна українська дитяча література є унікальним інструментом психологічної підтримки, яка допомагає дітям долати травми, знаходити внутрішні опори та формувати відчуття безпеки в умовах нестабільності. Для бібліотекарів це актуальна та затребувана тема для проведення заходів, професійних семінарів, книжкових виставок з метою реалізації Стратегії розвитку читання на період до 2032 року «Читання як життєва стратегія» (розпорядження Кабінету Міністрів України від 3 березня 2023 р. № 190-р.).

Цьогорічний Місячник консолідує зусилля учасників освітнього процесу в популяризації читання саме сучасної української дитячої літератури, яка сприяє як розвитку особистості учнів, так і підтримці ментального здоров'я кожного учасника освітнього процесу. Акцентування уваги бібліотечної спільноти на значущість промоцій сучасної української дитячої літератури сприятиме збереженню національної ідентичності, психологічної підтримки дітей та формуванню нового покоління українців.

У Місячнику братимуть участь шкільні бібліотекарі, представники обласних, районних державних адміністрацій, органів управління у сфері освіти, директори закладів освіти, вчителі, методисти з бібліотечних фондів, громадські діячі. До проведення масових заходів рекомендовано залучати місцеві медіа. Загальний науково-методичний супровід організації та

проведення Місячника здійснюватимуть Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти» та Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського НАПН України – головний координаційний науково-методичний центр мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України.

Під час підготовки та проведення Місячника рекомендуємо скористатися такими інформаційними ресурсами:

BaraBooka. Простір української дитячої книги – інформаційно-аналітичний ресурс про сучасну українську дитячу літературу: <https://www.barabooka.com.ua/>

«Ключ». Національна бібліотека України для дітей – інформаційний ресурс про українську дитячу книгу та читання: <https://chl.kiev.ua/key/Pages/KeyNews>

Марченко Н. Українська книжка: життєпис для молодших школярів [відеоматеріал]: https://www.youtube.com/watch?v=kDaLg_XGgzY

Марченко Н. Займаючись дітьми, живеш у майбутньому : [інтерв'ю]: <https://uacrisis.org/uk/nataliya-marchenko-zajmayuchys-ditmy-zhyvesh-u-majbutnomu>

Розпочався Національний тиждень читання сучасної української літератури : [інформаційний матеріал Українського інституту книги]: <https://ubi.org.ua/uk/news/kategoriya-2/rozpochavsya-nacionalniy-tizhden-chitannya-suchasno-ukra-nsko-literaturi>

Результати Місячника висвітлюватимуться на Всеукраїнському вебінарі. Кращі роботи шкільних бібліотекарів (презентації, відеоролики, буктрейлери тощо) відповідно до заявленої тематики буде розміщено на порталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського на сторінці «Бібліотечному фахівцю» в рубриці «Всеукраїнський місячник шкільних бібліотек» (<https://dnpb.gov.ua/ua/всеукраїнський-місячник-шкільних-бі/>).

Інформацію про проведені заходи та матеріали потрібно надсилати до ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського до 20 листопада 2026 року на електронну адресу: metodist22@ukr.net

Звертаємо також увагу на неухильне дотримання заходів безпеки. Організатори масових заходів мають забезпечити дотримання громадського порядку. У разі повітряної тривоги необхідно негайно призупинити масовий захід, сповістити про небезпеку та забезпечити евакуацію учасників у споруди цивільного захисту (сховища, укриття).

РЕКОМЕНДОВАНІ ЗАХОДИ В МЕЖАХ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО МІСЯЧНИКА ШКІЛЬНИХ БІБЛІОТЕК

Рекомендуємо методистам з бібліотечних фондів, бібліотекарям закладів загальної середньої освіти спільно з педагогічними колективами, батьками та громадськими організаціями провести ґрунтовну роботу з організації в межах Місячника, що сприятимуть промоції сучасної української дитячої літератури як безпечного провідника у стабільний світ, осмислення досвіду війни через сучасну українську літературу.

НА ОБЛАСНОМУ (МІСЬКОМУ) РІВНІ

Конференції: «Сучасна дитяча та юнацька література: реалії і перспективи»; «Читання української дитячої літератури як засіб соціальної адаптації в сучасному суспільстві»; «Вчитель і бібліотекар: партнери у популяризації сучасної української дитячої літератури»

Читацька конференція: «Сучасні українські автори — дітям»; «Час читати сучасне!»; «Добра дитяча книжка допомагає дорослим знайти правильні слова для розмови з дітьми про найскладніші речі у світі»

Семінари: «Читаємо сучасне, читаємо українське»; «Промоція книжкових блогів як ефективних каналів популяризації читання»; «Шкільна бібліотека – простір для учнівської мрії»

Флешмоби: «Книгоманія»; «Я прочитав сучасну українську дитячу книгу – я рекомендую»!

Конкурс буктрейлерів: «Сучасна українська дитяча література в кадрі»

Конкурси малюнків: «Літературна мапа мого міста, села»; «Книга і діти, екологія і світ»

У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

✓ **тематичні (віртуальні) книжкові виставки, відеоогляди:** «Наше!»; «Легенди вільної країни»; «Гарний настрій з новинкою»

✓ **презентації українських книжок та зустрічі з їхніми авторами:** «Живий письменник»; «Досліджуємо літературні секрети письменницької творчості»; «Автограф-сесія»

✓ **вікторини:** «Літературні чародії – герої сучасних книжок»; «Лауреати загальновідомих премій і конкурсів»

✓ **ігри/квести/турніри/ конкурси:** «Слідами літературних героїв»; «Відповіді на всі питання мають бути знайдені саме в цих книгах»; «Цікаві факти про сучасних українських дитячих письменників»

✓ **театральна вистава** за мотивами творів сучасної української літератури: «Читацький театр»; «Читання в ролях із зупинками, обговоренням емоцій та залученням слухачів до створення продовження історії»

✓ **години критичного мислення:** «Літературний круасан»; «Книги про реалії сьогодення»

✓ **бесіди (дискусії, виховні години, години спілкування):** «Складні («незручні») теми»; Сучасна українська дитяча книжка - привід для розмови»; «Подивився прочитай» (розмова про екранізацію літературних творів)

✓ **поетичні години:** «Світ на сторінках: сучасна українська дитяча книга»; «Віршовані дива»: Читання віршів сучасних поетів»

✓ **літературна гутірка:** «Сила слова» за участі молодих авторів, учнів, вчителів

✓ **майстер-клас:** «Малюємо ілюстрації»

✓ **літературні вечори:** «Пісенність сучасних українських дитячих книжок книжок»;

✓ **слайд-презентації:** «Герої серед нас: Знайомство з яскравими персонажами»; «Українське слово проситься до тебе: уподобання українських читачів»

✓ **круглий стіл з батьками та учнями:** «Як говорити з дітьми про війну і травму?: огляд літератури»; «Чесно про нас і наш час»

✓ **творчі зустрічі з письменниками рідного краю:** «Мандрівний нотатник письменника»

✓ **буккросинг (книгообмін:** «Передай книжку другу»

✓ **підготовка й розповсюдження тематичних рекомендаційних списків з питань читання (у вигляді буклетів, закладок);** «Бібліотерапія: проживаємо емоції разом із героями книг»;

✓ **виготовлення інформаційних банерів з висловлюваннями про сучасну українську дитячу книжку відомих діячів культури, освіти:** «Магія та значення сучасної української дитячої книги»

✓ **підготовка та презентація тематичних листівок, буклетів** про сучасну українську дитячу літературу, як безпечного провідника у стабільний світ.

✓ **створення контенту для ютуб-каналів, інстаграм і тіктоку** щодо популяризації сучасної української дитячої літератури, наприклад на тему: «Сучасні українські дитячі книжки, які викликають емоції добра»; «Сучасні українські дитячі книжки, які формують емпатію, нормалізують різноманітність, руйнують бар'єри»

✓ **розміщення на інформаційному стенді** закладу освіти, вебсайті (блогі) бібліотеки матеріалів з теми Всеукраїнського місячника;

✓ **відзначення кращих читачів бібліотеки**, які долучилися до організації та проведення Місячника

Активна участь шкільних бібліотекарів усіх областей України у Всеукраїнському місячнику «Сучасна українська дитяча література: безпечний провідник у стабільний світ» консолідує зусилля шкільних бібліотек України в справі популяризування української дитячої літератури, поширенні кращих читачьких практик.

Для поширення інформації про проведені заходи в межах Місячника рекомендуємо на вебсайтах обласних державних адміністрацій розмістити інформацію про проведення, фотозвіти, колажі, буктрейлери, презентації, відеоролики, флешмоби, масові заходи.

**ЗАПРОШУЄМО ШКІЛЬНИХ БІБЛІОТЕКАРІВ УКРАЇНИ ДО УЧАСТІ
У ВСЕУКРАЇНСЬКОМУ МІСЯЧНИКУ ШКІЛЬНИХ БІБЛІОТЕК!**